

EL SOCIALISME I LA PAU

CONFERÈNCIA DE M. SERRA I MORET

El dia 6 de febrer ocupà la tribuna del CENTRE DE LECTURA el conegut publicista Manuel Serra i Moret, vis-president de la Unió Socialista de Catalunya, qui explicà la seva anunciada conferència, segona de la tanda organitzada per la S. de E. S., desenrotllant el suggestiu tema *El Socialisme i la pau*.

L'acte tingué lloc en el Teatre Bartrina.

El conferenciant fou presentat pel president de la Secció d'Estudis, qui digué que malgrat l'indiferència de la gent, malgrat la hostilitat amb que eren acullides les iniciatives de la Secció, aquesta continuava les seves tasques organitzant actes culturals que vinguessin a continuar la tradició gloriosa de la tribuna del CENTRE.

Diu que'l Sr. Serra Moret no te necessitat de presentació. Fa tres anys, ocupà ja la mateixa tribuna, deixant un record gratíssim a tots els que van tenir el goig d'escoltar-lo. Ademés, el nom del conferenciant es ja conegudíssim per la seva actuació ininterrompuda, col·laborant en publicacions i organismes socialistes. Espera que se l'escoltarà amb atenció, concedint seguidament la paraula al conferenciant.

El Sr. Serra Moret recorda que, efectivament, fa tres anys que va ocupar la mateixa tribuna, com ha recordat el Sr. Recasens, quals elogis considera excessius. Llavors vingué amb l'ànim deprimat. Feia poc que havia cessat la guerra, i per tot arreu havien quedat espurnes de foc i de

sang d'aquella brasa immensa. Els socialistes sofrien en aquell temps la deserció de companys meritosos, quan l'escissió comunista se n'enduia, demés d'elements quina pèrdua no calia lamentar, altres qual deserció era molt sensible. En tots els organismes existeixen elements actius, passius i impacients. Aquests últims, en el període de depuració que al·ludeix, no solament desertáren, sinó que fins vingueren a l'atac.

Amb tot, el Socialisme ha anat triomfant de tots els contratemps. El pessimisme va desaparèixer, va reconstruir-se la Internacional, l'Humanitat va coneixent el Socialisme i cada dia considera més les seves doctrines com una norma de superació. I es que el Socialisme no és solament una doctrina econòmica, és una doctrina que basant-se en lleis econòmiques, estableix lleis morals per a canviar l'ànima dels homes. El Socialisme és una influència en l'art, una llei en la ciència, una guia per tothom.

Diu que de jove, participava d'aquesta creència errònia de que'ls homes d'idees redemptores no havien de preocupar-se de les coses de la política i de la democràcia. I fou en aquell epíssodi de la guerra russo-japonesa quan es dongué compte de l'imponderable eficàcia política de la classe treballadora. Mes tard, aquesta eficàcia política quedà ben palesa, quan per una simple qüestió diplomàtica estigué a punt d'esclatar una guerra entre dugues nacions

unides per l'història i la tradició, Suècia i Noruega. Fou quan en Branting declarava en el parlament de Suècia, que la classe treballadora no toleraria una guerra amb Noruega, perquè aquesta tenia dret a disposar dels seus destins. Branting, amb aquestes manifestacions, logrà que triomfés la voluntat socialista a Suècia, on, per altra banda, compten amb una burgesia culta i altament comprensiva.

Quan en 1914 el món vivia les hores d'angoixa preliminar a la gran conflagració, els homes que mai s'havien preocupat dels interessos humans i de la vida social giraven la vista al proletariat reclamant-li, no res menys, que l'evitació de la guerra. Tots es preguntaven què fan els socialistes?, com si els socialistes haguessin tingut el poder suprem del món. Els socialistes passaren uns moments d'extrema gravetat. No pogueren, naturalment, evitar la guerra, perquè els elements que s'havien aglutinat per a fer-la inevitable eren més forts que la força llur. Foren, no obstant, els primers que protestaren contra la guerra i els primers que la combatiren. Els primers que s'alsaren en els parlaments europeus contra la guerra foren els socialistes, i pot afirmar-se que contribuïu eficaçment a son acabament l'acció dels socialistes en cada país. El primer diputat que votà contra la guerra fou Karl Liebknecht, el màrtir alemany qui després fou assassinat i arrastrat pels carrers de Berlín per les turbes nacionalistes. A la Gran Bretanya, votava contra la guerra el nucli socialista, i també a França els socialistes feien campanya contra la guerra.

El Socialisme conté els principis bàsics per aconseguir la pau i germanor entre els homes. En canvi, el capitalisme condueix fatalment a la guerra. Tota l'estructura capitalista contribueix a fer les guerres inevitables. Crea fronteres econòmiques, aglutina continuament forces econòmiques, que al no capiguer en el mercat en que son creades, cerca sortida en altres regions, promovent motius de guerra.

En el fonament de totes les guerres, rarament, rarament s'hi troben raons ètniques, o morals, o religioses. En els fons, les guerres dirimeixen sempre qüestions econòmiques entre famílies econòmiques oposades, antagòniques. Aquestes qüestions econòmiques eclipsen sempre les qüestions morals.

Per a provar-ho, adueix un exemple recent dels Estats Units, on ha bastat una simple menaça del govern de portar a cap una inspecció en els cereals, per a que aquests baixessin en un dia déu enters.

Hi ha qui creu que aquesta llibertat de contractació en què's fonamenta l'estructura capitalista, es una necessitat i que fora un mal que desapareixés. Combat aquesta creència, i sosté que si la col·lectivitat intervingués en la distribució de la riquesa, aquesta no sofriria minva i augmentaria el benestar de tothom, fins dels actuals dominadors, qui a la llarga són víctimes de llur pròpia obra, al produir-se conflictes armats.

Modificant les lleis econòmiques en el sentit en que preconitzen els socialistes milloren les lleis morals. Sobre tot desapareixen els motius de guerra, ja que, en l'estructura socialista desapareix l'objectiu principal dels conflictes guerrers, que per sobre de tots els sentiments vius que'l capitalisme explota hàbilment, la guerra no'n té d'altre que apoderar-se de les propietats i bens aliens.

S'ba arribat a creure que la guerra era un bé per a l'Humanitat, que era una necessitat per a aconseguir la selecció de la família humana. Tant extesa està aquesta creència, que participen d'ella tots els pobles, inclòs els més cultes i progressius, creant aquestes màquines de força dels grans imperis, sense altra finalitat que esclafar als altres. Mai no es té en compte el Dret i la Moral. Imperis com el britànic, alimenten aquest sentiment de rapacitat, suplint amb l'economia dels seus dominis les deficiències de la pròpia. Alemanya ha

alimentat també sempre aquest sentiment de rapacitat, igual que França, i que'ls Estats Units, que tracten d'engolir el treball del món per a són propi benestar.

Els socialistes volen canviar l'estructura econòmica del món per a que imperi la germanor. Un dels primers actes del govern laborista a Anglaterra, fou la supressió de la base naval de Singapoore. Si l'Imperi ha d'estar basat en la força, sense lligams morals que'l sostinguin, no val la pena de sostenir la màquina de l'Imperi. Aquesta era l'idealitat dels laboristes. En canvi, el primer acte del govern conservador ha sigut restablir aquella base naval. A Dinamarca, el govern socialista proposa la supressió de l'exèrcit, fundant-se en que mentre existeixin organitzacions militars superiors, l'exèrcit li sembla inútil, es dir, que per la seva insuficiència, ha d'ésser forçosament pacifista. A Suècia es reproduceix aquest fenòmen. L'exèrcit de Suècia representa una càrrega insignificant pel poble, ja que'l soldat no presta més que 180 dies de servei. Amb tot, els socialistes proposen la supressió de l'exèrcit, promouen un estat de consciència en el poble i consegueixen un gran triomf en les eleccions, que's pronunciaren a favor de la supressió. Es de creure, doncs, que aviat serà un fet la supressió de l'exèrcit a Suècia.

A tot arreu, doncs, on el Socialisme va adquirint preponderància, es tendeix a la supressió d'aquesta maquinària de guerra que es la característica del capitalisme. El Socialisme preconitza una estructura de pau, contra l'organització burgesa que condueix fatalment a la guerra. El Socialisme no concebeix l'estat de guerra entre els homes, i vol dirimir totes les qüestions per mitjà del Dret, pel qual poden solucionar-se totes les lluites.

D'aquí es dedueix la necessitat d'un organisme superior als estats. No podem ésser advocats de la Societat de les Nacions actuals, perque avui no és, sinó un sistema burocràtic més, ja que no la deixen

intervenir encare en els conflictes entre nacions. L'acceptem, no obstant, com a principi, com a idea, perque avui no existeix cap més organisme superestatal que s'imposi. Explica la expulsió del patriarca grec de Constantinopla, qual incident podria provocar una guerra, si bé no la creu probable. En aquest afer no pot intervenir la Societat de les Nacions, perque Turquia no hi perteneix encare. I lo que podria resoldre's com una simple qüestió de dret, pot convertir-se en un motiu de guerra. Hem de confiar en aquest organisme superestatal, perquè pot ésser un instrument de pau entre els pobles.

Parla de l'Oficina Internacional del Treball, organisme dependent de la Societat de les Nacions. Aquest organisme pot evitar molts conflictes, perque els pot preveure i pot constituir-se àrbitr dels mateixos. Els obrers no creuen gaire en aquest organisme, perque no's donen compte que per mitjà d'ell poden afermar-se, consolidar-se les conquestes obreres, les lleis protectores del treball.

Si no's pot conseguir l'imposar els convenis internacionals que regulen les relacions entre el capital i'l treball, les conquestes obreres seràn pràcticament nul·les, doncs els capitalistes cercaràn sempre la forsa del treball en els mercats més barats, que seràn aquells on no s'observin els convenis internacionals. En aquest aspecte l'Oficina Internacional del Treball es molt necessària, i ho és molt més com a contribució positiva a l'obra de pau. Si donem les mateixes lleis de caràcter social a tots els països, el capitalisme pert un instrument de guerra.

Per aquesta contribució a l'obra de pau, els socialistes apoen l'actuació de l'Oficina Internacional del Treball. En tot el desenrotll del Socialisme s'hi nota la preocupació constant per a conseguir la pacificació del món. Convé reaccionar contra l'idea de que els interessos econòmics no són els preponderants en les discòrdies entre els pobles. Tant ho són, que si resta-

blim l'equilibri entre aquests interessos, triomfaràn els sentiments de fraternitat, les valors morals, socials i ètniques i s'hauràn suprimit els elements de guerra.

La forsa renovadora de la guerra es una falàcia. Les guerres antigues no aportaren el grau més mínim de perfecció, com els exterminis no han perfeccionat les famílies zoològiques. Sols en la pau els estats coneixen les èpoques de major esplendor, així com els períodes de lluita són els de major depressió moral i física.

Horroritza de pensar el que costarà de restablir els valors humans destruïts per la guerra última. S'hi han destruït totes les possibilitats de benestar d'Europa, i encara avui sufrim la conseqüència d'aquella disbauxa horrible.

Si tots els esforços i totes les valors esmerçades en la guerra haguessin sigut de-

dicats a lluites nobles, a les idees, als afanys espirituals, s'hauria traduït en una positiva superació del nostre progrés. La guerra ha sigut, com sempre, un enfilall de sacrificis estèrils.

Per xò el Socialisme vol amb tan d'afany establir la pau. Socialisme i pau són dues idees estretament unides, indisolubles. Que cessin les violències i les imposicions. El Socialisme, al destruir els motius de guerra, aportarà una major plenitud, una superació espiritual que serà un sòlida garantia de que la pau imperarà entre els homes.

La concurrència, no molt nombrosa, però selecte, sortí favorablement impressionada per la oració magnífica, clara de forma i rica de conceptes del Sr. Serra i Moret, de la qual aquesta ressenya no n'és més que un pàl·lit reflexe.

CANÇÓ DE LA PRINCESETA

*Princeseta d'esguard blau,
que acarones a qui mires,
puig que poses tanta pau
en el mirar de tes nines.*

*Princeseta que fils d'or
fan la teva cabellera
i en cada fil hi ha un cor
presoner de ta bellesa.*

*Princeseta de peu xic,
de manetes nacarines
que tens el parlar bonic
i unes maneres polides.*

*Princeseta, llum d'estel,
que has nascut en nit de festa,
convertida en flor de mel
per miracle de la terra.*

*Princeseta d'esguard blau,
de manetes nacarines,
en mon cor tinc un palau
on l'amor t'hi vol regina.*

J. CORTÉS BUHIGAS